

(vezi lista amatori)

1908

1908

V. 1937

V. 1937

E könyv a lent jelzett napig visszahozandó!

1914 ápr. - 3.

Az olvasó szives figyelmébe.

1878. évi V. törvénycikk:

418. §. „Aki idegen ingó dolgot szándékosan és jogtalanul megrongál vagy megsemmisít: vetséget követ el, három évig terjedhető fogházzal és 100 K-tól 2000 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.”

420. §. A 418. §. rendelkezése szerint büntetendő az: aki vallási szertartásra rendelt épületet vagy más tárgyat, ugyszintén, aki sirt vagy siremléket, nyilvános emlékszobrot, **közkönyvtárban őrzött könyvet, kéziratot, vagy a tudomány, művészet vagy ipar céljainak szolgáló nyilvános gyűjteményben őrzött egyéb tárgyat**, nyilvános levéltárban vagy közhivatali irattárban őrzött okmányt, iratot, vagy más tárgyat jogtalanul megrongái, elpusztít, vagy megsemmisít.”

Réthy, Arad.

1908
1908

ANUL X.

...

Reuniunea învățătorilor

REVISTĂ PENTRU ȘCOALA PRIMARĂ

...

REDACTOR:

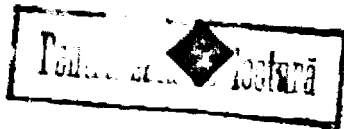
IOSIF STANCA

...

*428
213*

COMITETUL DE REDACȚIE:

DIM. BOAR, I. BORLEA, TRAIAN MAGER, NIC. CRISTEA, TEODOR
CHERECHIAN, PETRU COLȚĂU, PAVEL F. DÎRLEA, IULIU GROFȘO-
REAN, TEODOR MARIȘ, IOAN CRIȘAN, IOSIF MOLDOVAN, DIM. OLARIU,
D. POPOVICIU, GEORGE PLEȘ, DR. AVRAM SADEAN, și PETRU VANCU.

Arad, 1913. Tiparul Tipografiei diecezane gr. or. române.

1903

Tabela de materii.

Anul X 1913. Nrii 1—12.

I. Oficioase.

	Pagina.
Rapoartele comisiunilor exmise de adun. gener. — — — —	98
Convocarea adun. gener. a XXIII la Şiria — — — —	158
Raport gneral despre activitatea Reun. în cursul a. 1912/13	159
Raportul cassarului — — — — —	179
Raportul bibliotecarului — — — — —	182
Lista membrilor Reuniunii — — — — —	185
Consemnarea cărţilor din bibliotecă — — — — —	190
Cuvânt de deschidere la conf. desp. Buteni. <i>Nic. Boşcaiu</i> — —	229 ✓
Protocolul adun. gen. a XXIII-a ținută în Şiria la 1/14 și 2/15 Sept. — — — — —	233
Cuvânt de deschidere rostit de prezid. Iosif Moldovan la a 23 adun. gen. — — — — —	294 ✓

2. Disertațiuni.

Cea dintâi gramatică română ca manual de școală a lui <u>Radu Tempea</u> 1797 de <u>Tr. Mager</u> — — — —	34, 58
Două mijloace prin cari școala poporală poate înarma ome- nimea cu cultură sufletească de Teodor Mariș — — — —	40, 67
Poezia poporală în colecțiunea lui V. Alexandri de Ioan Moldovan — — — — —	51

3. Articlii ocazionali.

<i>Redacția</i> : De vorbă cu cetitorii — — — — —	1
<i>M. Teodorescu</i> : Reflexiuni asupra congresului de educație morală — — — — —	3

IV.

<i>I Banciu</i> : Pilulă intelectuală	—	—	—	—	14
<i>Redacția</i> : † Spiru Haret	—	—	—	—	15
<i>Redacția</i> : Educația națională	—	—	—	—	25
<i>Ilie Volbură</i> : Scrisoare	—	—	—	—	29
<i>Redacția</i> : Școala muncii	—	—	—	—	49
<i>Redacția</i> : Învierea	—	—	—	—	81
<i>D. Popoviciu</i> : Treisute șeptezeci și două de mii coroane pentru școala populară românească	—	—	—	—	83
<i>I. Mihalache</i> : Cum am cunoscut pe Haret	—	—	—	—	87
<i>Iosif Stanca</i> : Temele stilistice din limba română	—	—	—	—	89
<i>Niță Cremene</i> : Chestiunea comisarilor de examene	—	—	—	—	93
<i>Redacția</i> : Mântuirea școalelor noastre	—	—	—	—	106
<i>Petru Lupăș</i> : Educațiunea școlară în raport cu familia și societatea	—	—	—	—	109
<i>Dimitriu Boariu</i> : Ce voiesc dascălii	—	—	—	—	112
<i>Vasilii Dumbravă</i> : Cum se induce lumea în eroare cu me- chanismul din școală	—	—	—	—	114
<i>Redacția</i> : Idei și sentimente	—	—	—	—	130
<i>Maria Poiană</i> : Orariul de d mineața	—	—	—	—	140
<i>Filimon Amnar</i> : Scrisoare	—	—	—	—	143
<i>Redacția</i> : † Aurel Vlaicu	—	—	—	—	205
<i>Magistrul</i> : Adunarea generală din Șiria	—	—	—	—	207
<i>Ch.</i> : În chestia comisariatelor de examene	—	—	—	—	213
<i>Teodor Mariș</i> : „Non schoşlae, sed vitae discimus“	—	—	—	—	216
<i>Reacția</i> : † Dr. Petru Pipoș	—	—	—	—	245
<i>Traian Mager</i> : A murit Dr. Petru Pipoș	—	—	—	—	246
„Biserica și Școala“ despre Petru Pipoș	—	—	—	—	250
<i>Podgoreanul</i> : O părere	—	—	—	—	270
<i>Redacția</i> : Zece ani de muncă	—	—	—	—	278
<i>Dimitrie Boar</i> : Cum lucră școala între împrejurările date	—	—	—	—	279
<i>P. Puchian</i> : Natura în educație	—	—	—	—	287

4. Poezii.

<i>Iosif Stanca</i> : Calvarul	—	—	—	—	86
<i>Elena Farago</i> : Știgletele	—	—	—	—	122

5. Lecțiuni practice.

<i>I. I.</i> : Ce te legeni codrule? — — — —	55
<i>Petru Ciongradi</i> : Regula asociațiunii — — — —	95
<i>Iosif Stanca</i> : Contele Stefan Széchenyi — — — —	116
<i>C. Bogdan Duică</i> în „Vremea nouă”: Școala activă	135, 224
<i>Uroș Pinteș</i> : Termometrul — — — —	145
<i>Iosif Stanca</i> : Pomăritul — — — —	273

6. Reviste.

„Vatra Școlară” — — — —	16
„Revista generală a învățământului” — — — —	17, 101, 292
„Vremea nouă” — — — —	17, 291
„Convorbiri literare” — — — —	17, 149
„Ramuri” — — — —	17
„Consinzeana” — — — —	17
„Viața românească” — — — —	18, 101, 150
„Revista de studii sociale” — — — —	18
„Vremea nouă” — — — —	18
„Românul” — — — —	19
„Săptămâna politică și culturală” — — — —	19
„Școala viitorului” — — — —	73, 123
„Flacăra” — — — —	73, 150
„Ramuri” — — — —	74
„Gazeta învățătorilor” — — — —	101, 124

7. Cronică.

Congres neurologic — — — —	19
Alcoolismul — — — —	19
Facultățile interne de pedologie — — — —	20
Azil de noapte — — — —	20
Părerii asupra sistemului de educație a lui Rousseau — — — —	20
Regulament privitor la ținerea examenului de desemnuri, cu alesuri de motive vechi românești — — — —	44
Inaugurarea monumentului lui Ioan Maiorescu — — — —	74
Sărbătorirea centenarului lui Grigore Alexandrescu — — — —	75
Comemorarea lui Eudoxiu Hurmuzachi — — — —	75

VI.

Bojdenca și obiectul lui Ioan Creangă	—	—	—	75
O statuie lui Mihai Viteazul în Craiova	—	—	—	102
Cum trebuie prețuit învățătorul	—	—	—	102
Uniunea membrilor corpului didactic primar din România				124
Comemorarea de 30 ani dela moartea filozofului Vas. Conta				151

8. Informațiuni.

Adunarea de toamnă	—	—	—	—	21
Regularea salarelor învățătoarești	—	—	—	—	22
Aviz restanțierilor	—	—	—	—	22, 46, 103
I. J. Rousseau	—	—	—	—	22
Solvirea taxelor	—	—	—	—	22, 46, 78, 151, 243, 276, 300
Congresul învățătorilor români de ambele confesiuni	—	—	—	—	45
Rectificare	—	—	—	—	46
Wilhelm Vundt	—	—	—	—	76
Expoziție	—	—	—	—	76
Expoziția internațională de zidire din Lipsca din a. 1913	—	—	—	—	76
Apărarea copiilor	—	—	—	—	76
Gravaminele învățătorimii față de noul proiect de salarizare	—	—	—	—	76
„Albina“ 100.000 Coroane	—	—	—	—	102
Necrolog. Nic. Rusu	—	—	—	—	102
Eugenia Barbu de Ileni	—	—	—	—	103
Primul congres german în chestiunea alcoolului	—	—	—	—	125
Un curs despre tractarea cu copii debili	—	—	—	—	125
Lege pentru apărarea copiilor și a animalelor de casă	—	—	—	—	129
La școala înaltă de femei din Lipsca	—	—	—	—	125
Necrolog. Cornelia Popoviciu	—	—	—	—	126
Anunț	—	—	—	—	126
Serbare școlară	—	—	—	—	126
Concurs de ale societății fond. de teatru român	—	—	—	—	127
Comitetul central	—	—	—	—	151
Necrolog. † Gheorghe Petrișor	—	—	—	—	152
„ † St. O. Iosif și Ilarie Chendi	—	—	—	—	152
Petrecere	—	—	—	—	201
Conferință învățătoarească	—	—	—	—	201
Erată	—	—	—	—	202
† Dr. Petru Pipoș	—	—	—	—	243

Dare de seamă și mulțămită publică	—	—	—	243
Monument Drului Petru Pipoș	—	—	—	276
Suflet de învățător—	—	—	—	296
Din America	—	—	—	296
Alcoolul și ereditatea	—	—	—	296
Arta pentru copii	—	—	—	297
Un monument rădăcat unui învățător căzut pe câmpul de luptă	—	—	—	297
Conferința învățătoarească	—	—	—	298
Necrolog. Nerva Hodoș	—	—	—	299
Aviz	—	—	—	299
Diplomele membrilor	—	—	—	299

9. Bibliografie.

<i>Elena Farago</i> : Pentru copii	—	—	—	22
<i>C. Radulescu-Codiu</i> : Pentru tinerime	—	—	—	23
<i>Ioan Creangă</i> 1913:	—	—	—	23
<i>Daniil D. Graur</i> : Cultivarea viei	—	—	—	23
<i>Victor Anestiu</i> : Nașterea și moartea materiei	—	—	—	23
<i>Dr. O. Ghibu</i> : Anuar pedagogic 1913	—	—	—	46
<i>Tudor Pamfilie</i> : Căntece de stea	—	—	—	47
I. H. Fabre, trad. de <i>Marin Demetrescu</i> : Din moravurile și pornirile insectelor	—	—	—	47
Im. Laut trad. <i>A. Sulcină</i> : Filosofia creștinismului	—	—	—	48
<i>V. Anestiu</i> : Eclipsele sau întunecimile de soare și de lună	—	—	—	48
I. I. Rousseau, <i>A. Luca</i> : Despre originea inegalității între oameni	—	—	—	48
<i>Dr. P. Pipoș</i> : Jean Jaques Rousseau	—	—	—	78
Convorbiri științifice și filozofice	—	—	—	80
<i>T. Popoviciu</i> : Gabriel Compayre!	—	—	—	80
<i>Dr. Valeriu Leni</i> : Critica unei lecții	—	—	—	103, 153
<i>Iosif Nădejde</i> : Micul Lord de Fr. Burnett trad.	—	—	—	103
<i>Pavel Dârlea</i> : Beutura și urmările ei	—	—	—	103
" " O scurtă dare de seamă	—	—	—	104
<i>Dr. Nic. Brânzău</i> : Pocăiții	—	—	—	104
Cuvântul Adevărului	—	—	—	104
Școala nouă și disciplina prin libertate după Ernest Picard de <i>C. V. Bușurean</i>	—	—	—	152

VIII.

<i>Elena Farago</i> : Copiilor	—	—	—	—	—	154
Biblioteca pentru toți	—	—	—	—	154,	244
Biblioteca casei școalelor	—	—	—	—	—	154
Biblioteca societății „Steaua“	—	—	—	—	—	155
Revista teatrală	—	—	—	—	—	155
<i>Iosif Moldovan</i> : Almanach pe anul școlar 1913/14					—	203
<i>Nicolae Popescu</i> : Calendarul cultural al învățătorului					—	203
<i>Elena Farago</i> : Din taina vechilor răspântii				—	—	203
<i>Stelian Constantinescu</i> : Din problemele educației				—	—	290
<i>P. R. Petrescu</i> : Caractere tari	—	—	—	—	—	290
<i>E. Martin</i> : Psihologia voinții	—	—	—	—	—	291
<i>P. Hachet-Souplet</i> : Animalul infant	—	—	—	—	—	291

Reuniunea învățătorilor

Apare odată în lună.

Proprietar editor :
Reuniunea învățătorilor români
de la școlile popor. conf. ort. din
protopopiatele arădane I—VII.

REDACTOR :
IOSIF STANCA

Manuscrisurile și corespondența
se vor trimite reduct. în Rosa,
u. p. Marospetros, citul Arad,
iar abonamentele casarului lu-
liu Grosflorean în Galsa-Világos.

Comitetul de redacție:

Dim. Boariu, I. Borleu, Traian Mayer, Nic. Cristea, Teodor
Cherechean, Petru Colțea, Favel F. Dârlea, Iuliu Grosflorean,
Teodor Maris, Ioan Crișan, Iosif Moldovan, Dim. Olariu,
D. Popoviciu, George Pleș, Avram Sădean și Petru Vancu.

Abonament: pentru Ungaria 5 coroane. — Străinătate 7 coroane.

De vorbă cu cetitorii.

Neamul nostru s'a plămădit în luptă, a trăit în luptă și are să moară în luptă.

În vremuri de urgență a luptat cu arma, în vremuri de pace a luptat cu plugul și cu coasa, alături de cari a mai purtat după împrejurări și o luptă culturală.

Între toate împrejurările însă lupta lui a fost nobilă și înălțătoare.

Lupta lui cu arma n'a fost o luptă ofensivă, ci defensivă, care a constat în apărarea »sărăciei, a nevoei și a neamului«.

Lupta lui cu plugul iarăși a fost nobilă și curată. El nicicând n'a răvnit la holda vecinului mai mănoasă. N'a împlântat nicicând plugul sau coasa în holda altuia, nici n'a mutat cu mâna sa hotare mezieșe. Dar vai și amar a fost de vecinul hrăpăreț, care a cutezat în schimb să împlante plugul sau coasa în holda și în bunul său.

Dar mai presus de toate nobilă și înălțătoare a fost lupta sa culturală.

În aceasta luptă el n'a avut să răstoarne teorii falze, cari să dărimau la prima adiere a vântului. Eră atât de conștiu și mândru de descendența sa nobilă, încât nu mai

află demn ca să stea cu cineva de vorbă pe tema această. Toată înfățișarea sa externă, tot sufletul său îl arată că e de origine latină, și, la ce s'ar fi și încercat să restorne niște palavre, cari să răsturnau și așa dela sine? Iar iubirea de limbă, lege și moșie erau doar virtuți pe cari el le-a moștenit deodată cu laptele ce l-a supt. Lupta neamului pe acest teren trebuie căutată aiurea și această luptă a constatat ca și astăzi în apărarea depozitărelor sale sufletești.

Românul și pe acest teren nu s'a nitat cu jind la bisericile pompoase cu două turnuri și la așezămintele culturale, ce sămănau mai degrabă a palate ale vecinilor săi mai înstăriți, nici n'a pizmuit pe aceia, cari mâncău miercurea și vinerea de frupt, dar iarăși să nu fi pus păcatele pe careva să se atingă cu mâni sacrilege de bisericuță, de așezămintele și de legea sa.

*

Lupta noastră cu arma s'a redus aproape la începutul neamului nostru, iar cea cu plugul și cea culturală să continue și astăzi sub alte forme mai stăruitoare.

Lupta noastră cu plugul nu este așa înfricoșată. Aceasta își continuă opera sa lentă dar sigură, cu obstacole firești, dar cu nădejdea unei sigure izbânde relative.

Nu tot astfel stau lucrurile când e vorba de lupta noastră culturală. Aceasta s'a transformat astăzi într'o luptă pe moarte și vieață, deoarece depozitărele noastre sufletești sunt în cea mai mare primejdie, sunt amenințate din temelie. Lupta în jurul acestora nu să mai dă în mod zgomotos, cu zângănit de arme, ci într'o formă mult mai discretă, dar în esență mult mai periculoasă. Așa, că la aparența celei mai depline armonii decurge lupta cea mai înfricoșată de extirpare.

*

Pentru ca să putem duce la bun sfârșit și lupta noastră culturală, zilele istorice pe cari le străbatem ne îndeamnă tot mai mult ca să ne deșteptăm din această piroteală, care ne-a cuprins de un timp încoaci. Calea, pe care

avem să purcedem e cea bătută de istorie; iar această cale ne arată:

Neamul nostru are să rămână neam de țărani. Birocrațizarea noastră are să fie moartea noastră sigură.

Neamul acesta în atingere cu alte popoare are să observe cel mai strict exclusivism. Amestecarea acestuia cu alte neamuri însemnă degenerarea noastră.

În jurul depozitelor noastre sufletești trebuie să se grupeze toți oamenii noștri de bine, delăturând primejdia cu puteri unite.

Din tot zbuciumul vieții noastre de popor sărac să ne alegem cu o înultă învățătură: Când te hulește și te bate acela, care îți dorește numai răul, atunci să te bucuri din adâncul inimii tale; acesta e semnul cel mai evident, că ai plecat pe calea cea bună. Când însă te va lăuda și te va purta pe palme, să plângi precum a plâns prorocul pe ruinele Ierusalimului, deoarece poți fi sigur, că atunci ai sănârșit o crimă, pentru care nu vei avea odihnă nici în mormânt!

Din „Războiul“.

Morală vreți? Morală? Cu orice preț morală?.. Ei bine, iată una, vă vom răspunde noi: »De vreți să fie pace în viața conjugală, în fiecare casă s'aveți câte-un războiu!«...

„Flacăra“.

D. Anghel și Victor Eftimiu.

Câteva reflexiuni asupra Congreselor de educație morală.

N'am vorbit de primul congres de educație morală, organizat de »Moral Education League« din Londra, și ținut la Universitatea acestui oraș dela 25 la 29 Septembrie 1908.

Aceasta nu însemnează că congresul mă interesă

puțin; dimpotrivă, chiar făcusem un raport asupra »bazelor educației morale în școalele statului«, pe care însă nu l-am trimis congresului, pentruca să nu mai adaog și eu la numărul cel mare de momorii asupra educației morale. Am vrut mai bine, să revăd, să refac și să public acest memoriu sub titlul »Idealul religios în educație«.

La Londra fiecare s'a mulțumit cu expunerea propriei sale păreri, a sistemului său. Singurul rezultat al acestui prim congres, fu publicația rapoartelor, care sunt o mină de documentație, foarte bogate, în ce privește această parte atât de părăsită a educației noastre; mină prea bogată chiar, cusur pe care membrii țărilor de jos ai congresului actual, sub inspirația mult regretatului Dr. J. Th. Mouton, din Haga, l'au înlăturat publicând rezumatele memoriilor congresului.

Al II-lea congres, ținut la Haga dela 22 la 27 Aug. 1912, a avut un alt rezultat, de care ne putem bucura; mai întâiu, eră mai internațional ca cel dintăiu; a întrunit, s'a făcut cunoscut și apreciat, de educatori veniți din toate părțile lumii; a fost acolo o adevărată fraternitate universală, foarte favorabilă vederilor internaționalismului pacific.

Considerat din aceste două puncte de vedere, el este în adevăr mare; dar, oare acest eră scopul următor?

Acum, când și acest al II-lea congres a trecut în domeniul istoriei, să ne fie îngăduit să ne spunem păreri pe care ni le-a sugerat și de care congresele următoare n'ar face rău să ție seamă.

Mai întâiu, cred că congresul a îngrămădit mult prea multă materie, și cine cuprinde prea mult, strânge puțin. Știu bine, că acesta e cusurul tuturor congreselor, oricare ar fi ele: se risipește atenția asupra feluritelor chestiuni, în loc să se concentreze asupra uneia singure, pe care apoi să o adânciască serios.

În programul congresului dela Haga se găseau între altele: Educația morală și formarea caracterului, conside-

rată din diferite puncte de adevăr și anume: confesional, interconfesional, laice, etc.; educația fizică ca mijloc pentru formarea caracterului, educația morală în școlile normale și în școlile speciale, de ex.: cele militare, de marină, etc.; formarea caracterului la tineretul care nu frecventează școlile primare, formarea caracterului în familie și în societate; formarea caracterului la copiii anormali de diferite feluri; școlile și instituțiile pentru anormali; creațiunea unui birou internațional de educație morală; creațiunea unui organ internațional de educație morală, sau alipirea, în acest scop, la o revistă existentă.

Din acestea se vede bine, că la Haga s'a făurit o întreagă enciclopedie asupra educației morale, iar culegerea de rapoarte adresate congresului, 4 vol. de 1.100 pag. constituiesc o operă de documentație admirabilă.

Mi-se pare însă și vă rog să mă iertați dacă mă înșel — că nu, pentruca să se publice volume cu rapoarte, se instituesc congresele, oricât de interesante ar fi acele rapoarte, ci pentruca să auzim discuțiile pro și contra ale diferiților reprezentanți, toți conduși de dorințe de a ajunge la o înțelegere.

Iar dacă această definiție a mea e adevărată, apoi veți fi toți de acord în a recunoaște, că programul a fost prea încărcat.

Iată două exemple, pentruca să probăm, că congresul n'a fost atât de fructuos cum ne așteptam.

Se citește în program: »Educația fizică ca mijloc pentru formarea caracterului«. În general, toți cei cari s'au ocupat de această chestiune, au constatat, că educația fizică este un factor foarte important pentru formarea caracterului. Dar iată, că directorul Kemény din Budapesta, care e cineva, se ridică în raportul său: Educația fizică și formarea caracterului, împotriva prea marelui importanțe dată educației fizice, cum a mai arătat în 1911 în: Die Quadratur der Körperlichen Erziehung, punând chiar ca teză, că se sacrifică educația caracterului în profitul cor-

pului, prin exerciții, care nu sunt de natură a desvoltă calități sufletești.

Iată un subiect, care trebuie discutat, nu numai trecut în memorii cu toate celelalte.

Ideea federală a programului arată destul de limpede, că educația morală trebuie să înceapă cu copilul și mai toate rapoartele se bazează pe această idee. Însă Jan Ligthart, ale cărui idei sunt prea fecunde pentruca să fie numai menționate, pune chestiunea cu totul astfel, susținând, că educația morală trebuie să înceapă cu adulții. Influența adulților este atât de mare, că ea înăbușe de multeori educația morală a tineretului; care, schimbat cu încetul sub această influență, revine foarte iute la vechile obiceiuri. Sau d-sa pune altfel chestiunea: Dacă începeți cu copiii, apoi să știți, că educația d-v. morală va fi fără rezultat...

Iar la Haga eră prilejul să se adâncească, să se discute o asemenea teză.

Se va răspunde poate că congresul să ție patru luni, în loc de patru zile.

De loc, eră un mijloc; să se fi luminat subiectele. Aceasta nu s'a făcut și iată pentruce congresul dela Haga, ca și cel dela Londra n'au avut decât rezultate teoretice. Din punct de vedere practic n'au adus nici un folos.

Dar să vedem cum s'au urmat dezbaterile; să luăm un exemplu, cum ar fi, bunăoară, dimineata ședinței a doua.

D-na Kergomerd, Paris, aduce laude moralei laice, care a inspirat copiilor francezi toate bunele calități folositoare educației.

D-ra Stolitxa, Rusia, propune ca să se stabilească o sinteză între educația morală și educația religioasă.

D-l Kurth, Roma, înalță morala catolică, care și ea înalță pe om. Copilul trebuie să fie cufundat în spiritul Evangheliilor.

D-l Buisson, Paris, apără cu vigoare școala laică și

asigură, că credința în Dumnezeu nu se găsește întru nimic atacată de morala laică.

D-l Lecière, Berna, e de părere, că lupta între credincioși și necredincioși nu se va sfârși niciodată, dar speră, că se va ajunge la o înțelegere.

Parintele Dumont, Paris, probează, că egoismul oamenilor trebuie să fie combătut cu credința în Dumnezeu.

Profesorul Neumann, New-York, consideră educația morală ca cea mai bună preparație pentru educația religioasă.

Prof. Tomoyeda, Japoni, asigură că ne înșelăm dacă credem că în Japonia este vreo tendință către catolicismul Romei, dimpotrivă.

Dr. Pergui, Anvers, vede în morala catolică expresiunea celui mai înalt ideal. Pentru liberii cugetători se potrivește școala laică, pentru copiii catolici însă e periculoasă.

D-l Deckers, propune toleranța și respectul pentru credința aproapelui, oricare ar fi acea credință.

Contele Mörner, Suedia, se ocupă în particular de personalitatea educatorului, care este principalul factor în educație.

Prof. Meyer, Berlin, este de părere, că datoriile morale nu sunt cuprinse în dogmele religioase.

Preotul Von Langendonck, constată, că educația laică a dat faliment atât în Franța cât și în Japonia.

D-l Sawalhikary, Calcuta, regretă aceste lupte între adeptii diferitelor sisteme filozofice.

D-l Kartsoff, St.-Petersburg, apără învățământul religios; fără religie nu se face decât cultura sinuciderilor printre tineret.

D-l Claes, Louvain, asigură, că numai creștinismul conduce la progresul adevăratei civilizații.

Dr. Delvolvè, Montpellier, probează, că educația laică n'a dat faliment în Franța.

D-l Vcénstre, Haga, apără la rândul său învățământul religios ca bază a educației morale.

D-ra Mac Coll, Londra, susține, că morala însăș e o religie.

D-l Domela Vieuwenhuis, proclamă falimentul creștinismului.

Pentruca să ajungem la un rezultat, ar trebui cel puțin să plecăm din acelaș punct, însă credincioșii și necredincioșii nu se vor uni niciodată asupra punctului de plecare.

D-l Saty Bey, Constantinopole, speră într'o educație morală, care va strânge într'un mănunchiu toate convingerile.

D-na Humann, (Paris), găsește în Decalog baza oricărei educații morale.

D-l Van Zadelhoff, din Dordrecht, e de părere să se îmbunătățească condiția lucrătorilor.

Prof. Van Scheele, din Stockholom, nu prea crede în învățământul teoretic al moralei. Principalul e să faci să se nască obiceiuri bune în copil.

Iată dar un exemplu de ședință, luat la întâmplare. Este aceasta o discuție? Fiecare congresist eră așa de încrezător în ideile sale, încât i-se părea că n'are decât să le desvolte și aprobarea va fi unanimă. Dar ce e mai frumos e, că fiecare crede victoria de partea lui. Dealtfel, au dreptate, căci discuție n'a fost. Orice idee emisă eră considerată idee secundară, căci convingerea unanimă eră netoleranța, deși de aceasta nu sunt acuzați decât catolicii. Foarte curtenitori unii față de alții, țineau totuș morțiș la sistemele lor; și, deși nu-și manifestau această netoleranță, se simțea foarte bine. Fiecare eră convins că, el a găsit cheia problemei și chiar cei cari se prezentau cu chestiuni de ordin secundar li-se părea totuș, că teza lor e principală și cea mai folositoare pentru circumstanță. O singură excepție, Dr. Kemény din Budapesta, singurul care în adevăr a pus în evidență competența unui coleg, căruia i-a cedat locul. Chiar în prima zi el făcū elogiul educatorului olandez Felix Ortt și inzistă pel lângă d-l președinte,

ca Felix Ortt să fie chemat la tribună și lăsat să-și expună ideile sale folositoare asupra educației sexuale. Fără această intervenție a d-lui Kemény, Felix Ortt nu s'ar fi făcut auzit.

Iată un fapt, care merită să nu fie trecut cu vederea și face onoare d-lui Kemény. S'a pierdut din vedere să se sacrifice opiniile personale, care de multeori sunt foarte contestabile și să se discute ideia principală, baza chestiunii.

Ar fi fost cu mult mai interesant — luând, de exemplu, tot ședința II-a, să se lase discuția d-nei Kergomerg și preotului Dumont și de altă parte d-lui Van Langendonck cu prof. Tomoyede, sau dr. Pergui cu prof. dr. Meyer, sau în sfârșit, și mai cu folos să se fi lăsat să vorbească numai d-l Bueison și d-l Kurth. Sunt încredințat, că o discuție între acești oameni de valoare cu idei contrare, ar fi fost mult mai interesantă decât defilarea atâtor oratori, ale căror idei în fond reveneau la convingerile d-lor Buison și Kurth. D-l Buison, reprezentantul moralei laice și d-l Kurth, reprezentantul moralei religioase, lăsați să-și desvolte teoriile, ar fi făcut din această discuție o ședință demnă de un congres.

În al II-lea rând — și cu aceasta voi sfârși — aș dori, ca deasupra intrării la congres să se scrie în litere mari: »Nu țineți morțiș la ideile voastre, voi care intrați acolo«. La un congres ca cel dela Londra, ca cel din Haga, trebuie să te duci cu inima gata spre împăcare, iar nu cu gândul de a fi intransigent.

Cred dar, că cele două reflexiuni, care mi-au fost sugerate și pe care le-am expus, merită oarecare atenție și să-mi dați voie să mai semnalez o a III-a, care privește baza congresului.

La ce rezultat au voit să ajungă cei dela Londra, ca și cei dela Haga? Cu tot articolul regulamentului, care prevăd, că nu se va lua nici o hotărâre, se vede totuș bine, că toți erau dominați de dorința de a ajunge la un comun acord.

Dacă s'ar fi încercat aceasta cu adevărat, apoi congresul ar fi fost binecuvântat de toți. Dar nu s'a făcut. Veți zice, poate, că nu e lucru ușor nici posibil. Ușor? nu, nici nu preînd aceasta; dar dacă ocazia se prezintă, cum eră la Haga, unde se găseă atăta lume de reprezentanți adunați pentruca să discute.

Posibil? De sigur nu prea, căci programul eră încărcat. S'ar fi putut însă împărți în două tot subiectul. Deoparte educație morală în familie și în instituțiile particulare, de altă parte educația morală în societate și în școlile statului.

Deviza întâia e de o importanță secundară. Familia ia ca baza a educației morale idealul pe care-l preferă, laic sau religios. Aici deci nu eră nevoie de un comun acord.

Tot asemenea pentru instituttele particulare, pe care părinții le aleg, dupăcum convin ideilor lor.

Dar în ce privește societatea, școala statului, lucru se schimbă.

Aici se întâlnesc tot felul de credințe și din cele mai contrare; aici au loc adevărate războaie religioase.

Folosul școalelor statului e necontestat, nici n'ar mai fi trebuit discutat acest lucru; școala statului există, ea este, ca și societatea: deschisă tuturor, oricare ar fi credințele celor ce-și trimit copiii acolo. Chestiunea e: cum să se facă educația morală în aceste școli, fără să se jignească credința nimanui?

Iată chestiunea capitală pentru noi azi și de care congresul trebniă să se ocupe. Se înțelege, ne-am fi găsit între două idealuri, cel religios și cel laic.

Dar între aceste două curente mai sunt și altele intermediare, conciliatoare, iar congresul de acestea trebniă să se ocupe. Nu sunt atât de naiv încât să cred, că congresul ar fi dat soluția potrivită, nu, dar cel puțin s'ar fi stabilit o idee, care odată emisă s'ar fi experimentat și cine știe la ce rezultat am fi ajuns. Procedând astfel, congresul ne-ar fi dat un rezultat practic.

Să se stabilească o înțelegere în ce privește educația morală în școlile statului.

Aceia, cari asistă zilnic la luptele provenite din nepotriviri de credințe, vor simți inima tresărind de bucurie.

Și, totuși, terenul eră preparat la Haga. Dar credem, că mulți dintre congresiști nu citesc memoriile, sau dacă le citesc nu le înțeleg: altfel, cum s'a putut să treacă neobservat raportul d-lui Kemeny: Der Interkonfessionalismus ein Zwillingbruder des Internationalismus, sau cel al lui Felix Ortt asupra bazelor educației morale.

Acel al d-lui Kemeny se apropie în câțva de ideile emise de mine în Idealul religios, de aceea nu fac decât să-l menționez. În ce privește acela al lui Felix Ortt nu sunt de acord asupra tuturor punctelor, dar îi cred, în adevăr ca cea mai bună bază pentru discuție. Și chiar dacă congresul ar fi discutat patru zile asupra raportului lui Felix Ortt, s'ar fi făcut o operă demnă de congres.

Iată acum și punctul de plecare al lui Felix Ortt:

»Ceeace este mai însemnat în educația morală, este deșteptarea sentimentelor morale, pentrucă această acțiune pătrunde până în adâncul sufletului. Însă, deșteptarea sentimentului nu se poate obține decât prin sentiment. Insti-tutorul, care moralizează prin inteligență este unilateral, și prin aceeași chiar acțiunea lui devine defectuoasă.

»Dacă temându-ne de influența, celor care cred altfel decât noi, s'ar interzice în școlile primare orice manifestație a sentimentelor, valoarea învățământului moral s'ar găsi numai decât grav știrbită, în pagnba desvoltării morale a tineretului.

»Trebuie dar să lăsăm insti-tutorilor toată libertatea în manifestația sentimentelor?

»Dar cu condiție ca ei să nu zică nimic din ceea ce ar putea atinge pe aceia care simt și cugetă altfel decât ei.

»Părintii credincioși trebuie să știe, că un insti-tutor liber cugetător va vorbi cu entuziasm despre evoluția naturei, a înfrățirii universale; ei trebuie să-l aprecieze, și

pe de altă parte să caute să întrețină în copiii lor cum vor crede mai bine — ideia despre Dumnezeu, ca fundament neclintit al puterii evoluționiste și al înfrățirii universale. Părinții liberi cugetători trebuie să știe asemenea, că institutorul credincios va întreține pe copiii lor despre bunătatea lui Dumnezeu, însă dacă vor, n'au decât să spună copiilor că existența lui Dumnezeu științificește nu e aprobată; dar că trebuie cu toate acestea să se conducă ca și cum ceea ce zice institutorul este adevărat.

►Dar institutorii credincioși nu trebuie să zică cum că părinții liber cugetători sunt orbi și că ei n'au drept la fericirea eternă pentru că nu cred în Isus Cristos. Aceasta de sigur ar fi dureros. Și tot astfel institutorul liber cugetător, să se păzească de a afirma, că Dumnezeu nu există și că, care cred astfel sunt niște neștiutori.

Aceasta e tot ce poate fi mai jignitor pentru cei care cred în Dumnezeu și consideră biserica ca un lucru sfânt. Un institutor trebuie să se păzească de a insulta pe mama sau pe tatăl elevilor, chiar când ei ar fi niște oameni răi.

Nu o neutralitate monotonă și rece, ci mai bine o manifestație cinstită, a ceea ce e frumos și nobil în suflet și respectul cinstit pentru sensibilitatea legitimă a ceea ce gândesc alții.

Numai astfel se va putea găsi un acord comun între credincioși și necredincioși și astfel se va lucra în școală pentruca educația morală să dea roade mai târziu.

S'au prescurtat acest raționament al lui Felix Ort, este:

Școala statului nu poate să stabilească deosebiri între institutorii credincioși și necredincioși. Toți au ca misiune de a se devota cu totul elevilor lor. Dar nu poți să te devotezi unei acțiuni fără a fi sincer. Trebuie dar ca institutorul să fie sincer, să mărturisească ceea ce simte în el nobil și înălțător, dar să se păzească de a atinge convingerile altora.

Acțiunea lui trebuie să fie constructivă iar nu destructivă.

Dacă acțiunea constructivă a învățătorului, nu este în vederile părinților, ei au dreptul să completeze fără însă a atinge respectul ce copilul datorează educatorului.

Dacă acțiunea educatorului este numai constructivă, nu se vor prezenta niciodată cazuri de neînțelegeri.

Să se țină seamă, că nu citez propunerile d-lui Ortț ca pe niște formule, ci numai ca niște puncte de plecare. De sigur, că nu vor fi aprobate și vor da loc la multe discuții. Totuș, merită atenția unei discuții, ba așa zice chiar subiectul unui întreg congres.

Și acest proiect, atât de important a fost trecut în memorii, sau mai bine zis îngropat în memorii.

Haga nu a aprins flacăra, care trebuie să lumineze universul.

Congreșele de educație morală, au o datorie grea de împlinit.

Ele n'au dat până acum ceea ce trebuie să dea, dar nici Parisul n'a fost clădit într'o zi.

Aduc omagiile mele devotamentului și activității organizatorilor celor două congrese, dar o operă ca a lor merită mai mult decât aprecieri trecătoare. Ele merită o critică serioasă, constructivă. Și pe cât sunt adânc incredințat, că congresele de educație morală pot să contribuie în mod folositor la ridicarea nivelului moral al societății și pe de altă parte să înăbușe luptele interne pe tema conștiinței morale, am crezut de datorie să emit reflecțiunile de mai sus.

Scopul meu sărind aceste reflecții este, nu de a urca sau scobori o părere sau alta; urmăresc numai ideia unei înțelegeri între toți; sunt însă inamicul intoleranței ori din ce parte s'ar manifestă.

Un congres de educație morală trebuie să fie mai mult decât o »vorbarie«, mai mult decât o serie de pleoarii, căci avem volume cu rapoarte pentru aceasta. Congresul în sine; întâlnirea internațională a diferitelor convingeri, trebuie să fie mai mult:

El trebuie să discute numai punctele esențiale, neglijând pe cele secundare.

El trebuie să lase să vorbească pro și contra reprezentanții de seamă ai diferitelor curente, aleși de majoritatea membrilor prezenți.

El trebuie să te apere de orice spirit de netoleranță, oricare ar fi și, dimpotrivă, să se inspire de spiritul de împăcare.

El trebuie să dea locul întâiu, și cel mai de seamă proiectului, care stabilește cele mai multe puncte de înțelegere între toți, asupra chestiunilor urgente. Și dacă avem fericirea, — căci este o fericire în secolul în care trăim — să vedem organizându-se un al III-lea congres de educație morală, în care s'ar țineă seamă de experiențele celorce au trecut, apoi acest al 3-lea congres, va face o operă, nu numai în teorie, ca la Londra și la Haga, dar și în practică.

Această operă practică, împăciuitoare, o dorim cu toții.

Edward Peeters,

directorul Biroului internațional
de documentație educativă

directorul revistei „Minerva Ostanda“.

„R. G. Inc.“ Trad. de d-șoara *Matilda Teodorescu*.

Pilula intelectuală.

Se știe de mult timp că oboseala sau depresiunea fizică cași surmenajul intelectual slăbesc puterea facultăților noastre mintale. Pe de alta parte, întreținerea corpului în perfectă sănătate, repartiția înțeleaptă a oarelor de lucru și repaos resumă toate condițiile unei bune igiene cerebrale. În timp ce se întrebuințează numeroase mijloace pentru mărirea forțelor fizice, nu se descoperise nici o terapeutică specială pentru creșterea directă a vigoarei mintale. Medicina condamnă chiar întrebuințarea stimulentelelor, al căror efect — adesea nesigur — e totdeauna momentan și mult mai mic decât efectul său de mai târziu. Știința

germană pare a fi inventat pilula intelectuală pentru a ușura munca elevilor.

Doctorul Veichardt profesor la universitatea din Erlangen, a constatat de curând că mușchii animalelor, supuse unui surmenaj fizic sau intelectual, produc o otrăvă particulară numită „Kenotoxină”. Esperințele făcute apoi au dovedit că inspecția de „antikenotoxină” făcută omului mărește vigoarea fizică și intelectuală.”

În consecință profesorul Lorentz s'a gândit să se folosească de antikenotoxină pentru a ușura munca. În adevăr el a observat că greșelile de calcul și cele ce nu provin din neștiință sânt mai totdeauna pricinuite de oboseală. A încercat deci cu elevii săi noua terapeutică.

Problemele date în primăvară de clasă sânt terminate în modul următor: în 5 minute 3 elevi, în 8 minute de 33 elevi, în 10 minute de 16 elevi.

Altă problemă de aceeași greutate dată în ultima oră de clasă e resalvată: în 5 minute de un elev, în 8 minute 27 de elevi și în 10 minute de 23 elevi. Profesorul Lorentz conchide că iuțeala calculelor este mișorată de oboseală căci dacă înainte de a da exercițiile din ultima oră de clasă se vaporizează antikenotoxina în sala de lucru se observa că: 3 elevi fac calculele lor în 3 minute, 31 în 4 minute și un singur elev în 10 minute, iar caetele prezintă mai puține greșeli și corectări.

Această esperință a stârnit multă curiositate în toată lumea ce se interesează de mișcarea științifică și culturală și cu toții așteptăm cu nerăbdare să vedem după mai multe esperiențe dacă știința germană a reușit să ne procure mai cu seamă nouă un ajutor atât de prețios, cum vrea să ni-l prezinte profesorul Lorentz. Francezii sunt mai sceptici și cred că tot aerul, exercițiile și jocurile vor face mai mult bine decât această antikenotoxină.

„R. g. a. inv.

I. Banciu.

† SPIRU HARET.

Retras abia numai de un an de zile de pe arena publică pe lângă regrete sincere și unanime, manifestate printr'o serbătorie demnă și înălțătoare, — iată-l în 17 Dec. 1912 lovit de nemiloasa săgeată a morții,

rănind astfel inima înviforată a neamului românesc de pretutindeni.

Orice condeiu măestru devine prea debil în zugrăvirea faptelor săvârșite de acest „erou”, care cu ziua fatală pentru noi de 17 Decembrie a intrat în domeniul istoric, unde activitatea neobosită a lui Haret va forma o pagină glorioasă, scrisă cu slove de aur.

Întreaga viață pământească a acestui om mare a fost călăuzită de un singur ideal, care a fost: munca; munca mare și desinteresată, care nu așteaptă nici un fel de răsplată, din care a izvorit în mod firesc roade atât de mănoase pentru neam, și din care a urmat în mod fatal și moartea preamatură a acestui om providențial, cu inimă de aur.

Noi, dascălii neamului de pe aceste plaiuri sărace ne vom călăuzi în cărările năpraznice ale vieții de schinteile puternice ce au emanat din spiritul mare a lui Haret, care ca un meteor a trecut acum la nemurire. Iar în fața mormântului proaspăt, care închide pentru totdeauna rămășițele pământești ale scumpului defunct ne plecăm genunchii cu smerenie și cu cutremur.

REVISTE.

În decursul anului 1912 s'au impus tot mai mult următoarele reviste:

a) pedagogice:

1. „*Vatra Școlară*”. Aceasta revistă dela întemeierea ei a urmărit o țintă atât de frumoasă dela care nu s'a abătut nici odată. Întemeiată tocmai pe timpul când asupra școalei noastre se îngrămădiau norii cei mai negri și mai grei, ea a fost o făclie, care a luminat calea învățătorimei noastre în acele vremuri tulburi, supuse la totfelul de desorientări și rătăcirii.

În anul acesta încă și-a împlinit cu demnitate chemarea. A publicat importante studii pedagogice, precum și o mulțime de lămuriri și informațiuni, în ce privește școala, învățătorul și peste tot cultura românească, totdeauna scrise într'o limbă clară și curată.

2. *„Revista generală a învățământului“*. Este o revistă de educație generală. Publică număr de număr importante chestiuni din diferitele ramuri ale pedagogiei, prin ce devine foarte folositoare pentru toți educatorii din toate categoriile de învățământ. Prețul 4 lei pentru învățători (Adm. P. Gârboviceanu, prof. București, sf. Ecaterina nr. 2)

3. *„Vremea nouă“*. Revista aceasta are un program foarte vast. Publică pedagogie, organizație școlară, chestiuni sociale, politice, economice și literatură. așa că revista e cât se poate mai vie și mai variată și mai atrăgătoare. Prețul 4 lei. (Adm. D. V. Toni, inv. Galați).

b) literare :

4. *„Convorbiri literare“* devin importante pentru educatori prin publicarea lucrărilor valoroase din domeniul științei, artei și a literaturii românești și mai ales pentru limba elegantă în care îi sunt îmbrăcate produsele totdeauna. Abonamentul pentru învățători 12 cor (Adm. Carol Göbl, București, str. Doamnei nr. 16).

5. *„Ramuri“*. Revistă literară și culturală. Se impune tot mai mult prin materia literară totdeauna bine selecționată, prin spiritul vîguros critic ce-l exercită asupra literaturii și prin tonul acela nespus de sincer, care captivează pe cititorul cult și nepreocupat la prima vedere. Mai ales articolele critice ale d-ilor D. Tomescu și C. S. Făgețel au datul ca prin puterea argumentelor, să atragă tot mai mult atenția cititorilor asupra revistei, dar totodată și săgețile veninoase, dar neputincioase, a acelor jigniți în ambiția lor deșartă, ba totdeauna bine îngrijită, execuția tehnică ireproșabilă, fac ca revista să devină din cele mai simpatice reviste ale noastre. Abon. 10 50 lei. (Administrația „Ramuri“ Craiova (România).

6. *„Cosinzeana“* se prezintă în condițiuni tot mai favorabile, așa că în scurt timp poate să devină cea mai bună și mai potrivită revistă de familie a noastră, către care tîntă se pare că și tinde direcția revistei. Deși problema e foarte dificilă, se poate susține aproape cu siguranță, că redactorul revistei d. Sebastian Bornemisa va învinge pas de pas toate greutățile și ne va da revista dorită, a cărei secret se pare că zace în aceste 4 condițiuni în cea mai mare parte realizate de „Cosinzeana“ :

- 1) să fie scrisă într-o limbă cât se poate mai populară ;
 - 2) Studiile tratate să fie ferite de atîta „savantlic“ ;
 - 2) să fie cât se poate mai variată și
 - 4) execuția tehnică să fie ireproșabilă. Abonamentul 12 cor.
- (Adm. S. Bornemisa, Orăștie.

7. „*Viața Românească*“. Revistă enciclopedică română, care în caz de nevoie poate substitui pe toate celelalte reviste. Publică totfelul de chestiuni, în ce privește viața culturală, artistică, literară, economică și politică a Românilor de pretutindeni, prin ce este evidentă și importanța ei în manifestările sufletești a neamului nostru. Abon. 15 cor. (Adm. „Viața Românească“ Iași).

c) sociologică :

8. „*Revista de studii sociale*“. De o capitală importanță pentru educatorii de toate categoriile prin studiile temeinice ce le publică din domeniul vast al vieții sociale moderne, atât de complexă în manifestările ei spre o viața mai fericită. Problemele tratate în aceasta revistă pe bază absolut științifică, sunt de natură ca să intereseze intim în grad mare, nu numai pe oamenii de știință, dar și pe fiecare om de rând. Logica viguroasă, argumentația convingătoare și stilul frumos și curgător, fac ca revista aceasta curat științifică, să devină o lectură ploiată și atrăgătoare. Peste tot revista din chestiune e așa întocmită, că poate rivaliza cu orice revistă similară din apus. În rezumat putem zice, că colecțiile acestei reviste formează o adevărată comoară de mărgăritare sufletești de cea mai mare necesitate, pe cari să se nizuiască a și-le câștiga fiecare educator. Abon. 8 lei. (Red. și Adm. București, Domnița Anastasia nr. 11).

„*Vremea Nouă*“ în nr. 2—3 publică la loc de frunte un articol din penna d-lui L. Mrejeriu intitulat : „*Pedagogia științifică*“.

În acest articol autorul ne face cunoscute mijloacele cu cari operează astăzi reprezentanții pedagogiei științifice, întru studierea fenomenelor sufletești a tinereții, din cari extrag apoi regule generale, cari dau o direcție hotărâtă, tuturor acelor cari să îndeltnicesc cu educația tinereții.

Fenomenele sufletești ale copiilor variază dela popor la popor, dela clasă la clasă ș. m. d., când lucru firesc, nici legile extrase din studierea fenomenelor altor copii din altă țară, ori clasă, nu să mai potrivească cu stările din țara noastră și cu sufletul copiilor noștri.

Fiecare popor își are obiceiurile sale specifice, cari influențează în mod hotărât atât asupra fizicului, cât și asupra spiritului, așa, că fiecare poartă în ființa sa pecetea individualității sale, care o face să se deosebească esențial de alt popor.

Din aceste considerante d-sa stăruie pe lângă corpul didactic, ca să adune material potrivit pentru studierea fenomenelor sufletești a tinereții noastre. Din studierea datelor acestora precum și din studierea comparativă a psihologiei experimentale, se va

intemeiă și la noi o pedagogie științifică, la care va colaboră și dascălimea română.

„*Românul*“ în nr. 279 sub titlul „*Edificiile noastre școlare*“ publică un articol scris de colegul *Tr. Magier*, în care să arată în ce stare mizerabilă să află edificiile noastre școlare, va să zică locașurile acele, unde au să petreacă cea mai mare parte din viața lor plâpândă tinerele vlăstare ale neamului nostru. De dascăli nici nu mai pomenim; aceștia pot petrece și în beciuri, căci n'o să mai stoarcă compătımirea nimănu.

S'a spus de atâteaori și de cătră atâția aceste crude adevăruri, încât astăzi repetindu-le, ni-se par banalități. Dar ne doare nespun de mult, când ne gândim la viitor, la timpul când nici căpitanul, dar nici ostașii, cu sănătatea zdruncinată nu vor putea câștiga războiul, care devine din zi în zi tot mai crâncen, tot mai crud, tot mai înfiorător.

„*Săptămâna politică și culturală*“, în nr. 2 (an. III) prin scrisul d-lui *Toma Dicescu*, îndreaptă niște sfaturi înțelepte cătră învățători, din cari reținem următoarele:

Învățătorul trebuie pururea să se cultive. Cultura învățătorului trebuie pusă în serviciul adevărului, binelui și a frumosului.

Cultivarea continuă a învățătorului e necesară și din motivul, că nimeni nu poate da altuia ce nu posedă el însuși și, că nimeni nu poate educa și forma pe altul, dacă el însuși nu este educat și format.

Prin cultura învățătorului, acesta își câștigă și stima și încrederea cetățenilor săi. „Și cine a câștigat odată stima și încrederea concetățenilor săi, acela a câștigat mult“.

Aceste îndemnuri frumoase culminează în frazele dela vale: „*Năzuește și atuncia la perfecționarea ta personală, când lucrezi la cultura altora. Școala, întreaga viață, orice situație să-ți fie un motiv și o ocaziune pentru propria ta cultură intelectuală!*“

Cronica.

Congres de neurologie. În anul 1914 se va ține la Bern un congres de *neurologie, psihiatrie și psihologie*.

Alcoolismul. Ministeriul de culte din Austria a dispus prin un decret, ca tinerimea dela toate școalele dela țară să fie introdusă în *chestia alcoolismului* prin prelegeri acomodată, în care se va stăru cu deosebire asupra *somatologiei și a higienei școlare*.

Facultățile intern. de pedagogie. D-șoara *Dr. Joteyko* a întemeiat anul trecut, în noembrie la Brüssel o „*facultate internațională de pedagogie*“, care are să dureze 3 ani. Anul al treilea este destinat pentru câștigarea titlului de doctor în științele pedagogice.

Azil de noapte. În Waldenburg (Silezia) s'a înființat un azil de noapte pentru copiii aceia slabi, cari merg la lucru și cărora le lipsește la casa părintească un loc, care să le asigure un somn liniștit peste noapte. Sara li-să împarte pâne și dimineața cel din-tăiu dejun.

Părerii asupra sistemului de educațiune a lui Rousseau. În revista „*La Nouvelle Revue*“ din octomvrie se fac următoarele constatări asupra sistemului ed. lui Rousseau, datorite d-lui A. Faure.

„Dintre adevărurile esențiale și noutățile durabile pe cari Rousseau le-a adus în știința educației, cea mai originală e aceea, că el a pus bazele educației individualiste. Dela cele dintăi vorbe din opera sa „*Emile*“, preocuparea de a distinge relat vul, individualul se vădește. Individualul ceace preocupă pe Rousseau. El crede, că totul degenerază în mâna omului, pentru-că omul, ca ființă socială se ocupă să educe pe alții pentru societate, iar nu pentru individ. În contra acestei tendințe Rousseau susține pentru copilul dela cinci la doisprezece ani, educația negativă, „cea mai genială poate a sistemului său“: educatorul trebuie după el, să se mulțumească a observă natura și a veghea, ca e'evul să nu scape influenței sensibile a realității. Numai în a doua fază a educației, în faza inteligenței, dela 12—15 ani, educatorul trebuie să intervie și să caute a întocmi natura în tendințele ei de a căută diferențele.

Dar tocmai aici vine și eroarea lui Rousseau determinată de credința epocii în egalitatea inteligențelor. Rousseau pune toate inteligențele în aceeaș moară și săvârșește astfel un act împotriva naturii. În lipsă de consecvență însă, care e caracteristică acestui mare cugetător, el revine de mai multeori la adevăr, dupăce etalează cele mai paradoxale teorii. Acei însă, care au căutat să aprofundeze pe Rousseau și să aplice părțile bune ale concepțiilor sale, au tras mare folos din scrierile lui. Astfel lui Rousseau îi dator-se germanii ridicarea lor după Jena, când patria germană aproape nu mai există: sufletul german a fost regenerat prin educația preconisată de I. I. Rousseau.

*

I. I. Rousseau este de obicei pus între teoreticienii premergători ai marii revoluțiuni.

Acest rol i-l'au exagerat unii și l-au negat cu desăvârșire alții. Un studiu de curând apărut al istoricului Albert Meynier, I. I. Rousseau, revoluționare, pune în adevărată lumină partea activă ce i se poate atribui aventurierului genevez, în desfășurarea evenimentelor revoluționarii, încheierile sale sunt: că Rousseau a inspirat declarația drepturilor omului, că convenția națională a elaborat constituția din 793 după principiile contractului social, că Robespierre a fost un discipol al democrației și republicanismului lui Rousseau și că în fine în crimele legale din timpul teroarei influența lui a fost cu totul nulă.

INFORMAȚIUNI.

Adunare de toamnă Despărțământul Hălmgăiu a Reuniunii noastre învățătorești a ținut conferința de toamnă Joi la 28 nov. (12 dec) a. c. în comuna Iosășel. După serviciul dumnezeesc și parastasul ținut în sf. biserică, pentru răposajii reuniunii, la care au servit d-nii preoți: George Costina, Ioan Serac în frunte cu rev. d. protopop inspector tractual Cornel Lazar, la care s'a servit cu atâta pietate încât a stors lacrimi din ochii celor prezenți. După acestea mergând în școala colegului Petru Costin, am ascultat pielegerea numitului coleg din limba maghiară, prin care d-l coleg a arătat multă dibăcie întru propunerea exercițiilor de vorbire; apoi a urmat apelul nominal după care d-l președinte și-a rostit cuvântul de deschidere, prin care am aflat multă mângâiere în aceste zile critice.

Fiind pusă la ordinea zilei disertația „Iminentă catastrofă a școlii profesionale“, lucrată de Traian Mager, inv. în Lazuri, care a fost amânată pe conferința proximă, din cauză, că disertantul n'a putut lua parte la conferință din cauza morbului. S'au dat apoi cetire circularului edat de comitetul central, în discuția căruia a luat parte și iubitul nostru protopop Cornel Lazar, carele și de astădată, ca întotdeauna a concurs cu sfaturile sale binevoitoare întru prosperarea reuniunii noastre învățătorești, luându-se dispozițiunile necesare pentru ducerea la îndeplinire a punctelor cuprinse în circular.

În fine s'a trecut la propuneri și interpelări, făcându-se două propuneri întru îmbunătățirea încasării salarelor învățătorești, după cari nemai fiind alte obiecte, să designează opidul Hălmgăiu pentru ținerea proximei conferințe.

În urma cărora d-l președinte cu cuvinte însuflețitoare mulțamește corpului învățătoresc încheind conferința.

Regularea salarelor învățăorești. Ministrul instrucțiunii publice a înaintat dietei un nou proiect de lege despre salarizarea învățătorilor confesionali. Vor fi trei clase de salarizare și fiecare clasă va avea trei gradații, și anume :

Salar fundamental la începutul serviciului 1200 cor. După serviciu de doi ani vor intra învățătorii în clasa a treia de salarizare, gradația a 3-a cu 1400 cor. După alți cinci ani gradația a 2-a cu 1600 cor. După alți 5 ani în gradația I cu 1800 coroane.

Peste 5 ani va fi înaintat în clasa a II gradația a 3-a cu 2000 cor. După 4 ani gradația a 2-a cu 2200 cor. și după alți 4 ani gradația a 3-a cu 2400 cor.

Urmează după alți 4 ani clasa I de salarizare gradația a 3-a cu 2600 cor. După 4 ani gradația a 2-a cu 2900 cor. și în sfârșit gradația I cu 3200.

Așadar în al 38-lea an de serviciu învățătorul va avea salariul maximal de 3200 cor.

Aviz restanțierilor. În urmarea rugării mai multora dintre învățători, prezidiul a amânat executarea concluzului de înproce-suare până la 1 Martie a. c. Ceice voiesc să scape de spe-sele de proces, să grăbească a-și achită restanțele de taxe până la acest termen.

I. I. Rousseau. Avizăm pe domnii învățători că frumoasa conferință a dlui Dr. Petru Pipoș, cu titlul de mai sus, a apărut și în broșură. Prețul 1 cor. Venitul curat este al Reuniunii.

Solvirea taxelor: *Taxa de membru:* Efrem Hedeșan 6 cor., Liviu Dublea, Sima Bârlea, Simeon Neamțu, Petru Binchiciu, Eugen Spinanț, Ioan Vancu, Lazar Ionescu, Uroș Pinteș, Zenovie Vesa, Maria Precupaș câte 2 cor. *Abonament:* Efrem Hedeșan 25 cor., Traian Fridrich 10 cor., Ilarie Verșigan 20 cor., Lazar Ionescu, Uroș Pinteș, Zenovie Vesa, Petru Roșu, Maria Precupaș, Liviu Dublea, Simeon Neamțu, George Neagotă, Traian Givulescu Grigorie Farcaș, Gheorghe Popoviciu, Ioan Vanc câte 5 cor. *Diplomă:* Dr. Aurel Popoviciu 2 cor.

Bibliografie.

A apărut :

„*Pentru Copii*“ un buchet de versuri scrise de gingașa poetă *Elena Farago*.

Broșura de-o înfățișare atrăgătoare, cuprinde 9 poezii deopotrivă de frumoase și de acomodată pentru mentalitatea tinerelor odrasle, cari umblă la școală.

Cartea e presărată de icoane din viața copilărească, prin care împrejurare devine și mai plăcută pentru copii.

D-na Farago prin publicarea broșurei de față a făcut un real serviciu literaturii, îmbogățindu-o cu o scriere într'adevăr edificatoare pentru tinerime.

O recomandăm în atențiunea părinților să o procure pe seama copiilor lor. Prețul 1 cor.

C. Rădulescu-Codin: „*Pentru tinerime*“ (povești, cântece și sfaturi alese).

Este un semn îmbucurător, că de un timp încoaci ni-să îmbogățește tot mai mult literatura pentru tinerime.

Broșura de față încă urmărește acest scop, pe care îl atinge în mod satisfăcător, mai ales că cuprinde produse potrivite cu mentalitatea tinerimei, scrise într'o limbă neaoșe românească.

O recomandăm în deosebită atențiune a bibliotecilor parohiale. Prețul 50 bani.

„*Calendarul revistei Ioan Creangă*“ (1913). Cuprinde în cea mai mare parte literatură populară, printre care se află și unele articole de informație culturală de cea mai mare importanță, poezii, sfaturi și alte lucruri interesante. Ilustrațiunile bine alese ce reprezintă porturi din România, execuția tehnică ireproșabilă, fac ca această publicațiune să fie una dintre cele mai interesante și atrăgătoare. Scriitorii revistei „*Ioan Creangă*“ au de pus în acest almanah cele mai frumoase produse ale minții lor. Credem că nu exagerăm, când clasificăm acest calendar printre cele mai reușite publicațiuni de acest fel.

Prețul 1 l. 50 bani.

„*Cultivarea viei*“ de Daniil D. Graur. Carte revăzută prin ministrul reg. ung. de agricultură.

Cartea aceasta de peste 270 pagini cuprinde tot aceea ce este de lipsă să știe un bun cultivator de vie, care ocupațiune a devenit una dintre cele mai rentabile ramuri de economie în zilele noastre.

Prin text se află o mulțime de figuri și ilustrațiuni, cari lămuresc mai deaproape materiile tractate.

Cartea aceasta de popularizare scrisă într'un stil curat și curgător va face bun serviciu poporului dela sate precum și tuturor acelorora, cari să ocupă cu acest ram important de economie. Prețul cărții e 2 cor.

„*Nașterea și moartea materiei*“ din „Biblioteca pentru toți“ tradusă după marele învățat *Gustave de Bon* de d-l Victor Anestin. Prețul 30 bani.

Primum din București excelența revistă „Convorbiri științifice și filozofice” cu următorul interesant sumar:

Em. Faguet: Aristotel; H. Poincaré: Adevărul moral și adevărul științific; Leibniz: Despre fatalism; Ch. Simond: Opera lui J. J. Rousseau; Dr. L. Büchner: Nemurirea sufletului; M. Strajan: Spiritismul; N. Vaschide: Ce sunt visurile? Dr. F. Regnaud: Unirea sexuală; P. Painlevé: Teoria aeroplanului (sfârșit); Edm. Perrier: Respirația plantelor; R. Merle: Inteligența animalelor. Voltaire: Filozoful și natura. Abonamentul: 4 lei pe un an. Red. și adm. București. — Calomfirescu 7.

Sumarul:

REDACTIA: „De vorbă cu cetitorii”; *Matilda Teodorescu:* „Câteva reflexiuni asupra congreselor de educație morală”. *I. Banciu:* „Pilula intelectuală”. † Spiru Haret.

REVISTE: „Vatra școlară”. „Revista gen. a învățământului”, „Vremea nouă”, „Convorbiri literare”, „Ramuri”, „Cosinzeana”, „Viața românească”, „Revista de studii sociale”, „Vre nea nouă”, „Românul”, „Săptămâna politică și culturală”.

CRONICA: „Congres de neurologie”; „Alcoolismul”, „Facultate internațională de pedologie”, „Azil de noapte”, „Părerii asupra sistemului de educație a lui Rousseau”.

Informațiuni. Bibliografie.

